Psikolog – Unvan Değişikliği Denemesi

ASHB unvan değişikliği sınavı · 2025 resmî konu dağılımına göre 50 soru · cevap anahtarı ve açıklamalar sondadır.

1. Bir anne, çocuğu ödevini zamanında bitirdiği günlerde çocuğun sevmediği bulaşık kurulama görevini kaldırmaktadır. Bir süre sonra çocuğun ödevini zamanında bitirme davranışı artmıştır.
Bu durum edimsel koşullanmanın hangi ilkesiyle açıklanır?

A) Olumlu pekiştirme
B) Olumsuz pekiştirme
C) Olumsuz ceza
D) Olumlu ceza

2. Watson ve Rayner'ın "Küçük Albert" deneyinde, beyaz fareden korkmaya koşullanan Albert'in daha sonra beyaz tavşandan ve pamuktan da korkması hangi kavramla açıklanır?

A) Uyarıcı ayırt etme
B) Uyarıcı genellemesi
C) Kendiliğinden geri gelme
D) Sönme

3. Asansör fobisi olan bir danışana önce gevşeme eğitimi verilmiş, ardından kaygı uyandıran durumlar en azdan en çoğa doğru bir hiyerarşi hâlinde sıralanmış ve danışan gevşemiş hâldeyken bu durumlarla aşamalı olarak karşılaştırılmıştır.
Kullanılan teknik ve dayandığı ilke hangisidir?

A) Sel (flooding) – Sönme
B) Sistematik duyarsızlaştırma (Wolpe) – Karşıt koşullanma
C) Tiksindirme terapisi – Olumlu ceza
D) Jeton ekonomisi – Edimsel pekiştirme

4. Bir kişi yediği balıktan birkaç saat sonra mide bulantısı geçirmiş ve sonrasında balık kokusuna bile tahammül edemez hâle gelmiştir. Bu öğrenme tek bir deneyimle ve uyarıcı ile tepki arasında saatler olmasına rağmen gerçekleşmiştir.
Bu olgu ve ilgili araştırmacı hangisidir?

A) Öğrenilmiş çaresizlik – Seligman
B) Koşullu tat kaçınması (biyolojik hazırlık) – John Garcia
C) İçgörü – Köhler
D) Örtük öğrenme – Tolman

5. Darley ve Latané'nin deneyinde odaya duman girmeye başladığında, tek başına bulunan katılımcıların çoğu durumu hemen bildirirken, sakin davranan iki yardakçıyla birlikte bulunan katılımcıların çoğu durumu bildirmemiştir. Katılımcılar diğerlerinin tepkisizliğini durumun acil olmadığı şeklinde yorumlamıştır.
Bu bulguyu en iyi açıklayan kavram hangisidir?

A) Sosyal kaytarma
B) Çoğulcu bilgisizlik (pluralistik cehalet)
C) Grup kutuplaşması
D) Temel yükleme hatası

6. Bir grubun üyelerinin kendi gruplarını (iç grup) olumlu, diğer grupları (dış grup) ise olumsuz değerlendirme eğilimi ve Tajfel'in "minimal grup" deneyleriyle açıklanan kuram hangisidir?

A) Sosyal kimlik kuramı
B) Bilişsel çelişki kuramı
C) Yükleme kuramı
D) Sosyal öğrenme kuramı

7. Zimbardo'nun Stanford Hapishane Deneyi'nin temel bulgusu hangisidir?

A) Bireylerin davranışlarının yalnızca kişilik özellikleriyle belirlendiği
B) Rol ve durumların gücünün, sıradan bireylerin bile kısa sürede rollerine uygun (gardiyanların saldırgan, mahkûmların edilgen) davranmasına yol açabildiği
C) İnsanların otoriteye hiçbir zaman itaat etmediği
D) Grup kararlarının her zaman daha doğru olduğu

8. Festinger ve Carlsmith'in deneyinde son derece sıkıcı bir görevi tamamlayan katılımcılardan, sıradaki kişiye görevin eğlenceli olduğunu söylemeleri istenmiş, bir gruba bunun için 1 dolar, diğerine 20 dolar ödenmiştir. Sonrasında 1 dolar alanlar görevi daha eğlenceli değerlendirmiştir.
Bu bulgu nasıl açıklanır?

A) Pekiştireç büyüdükçe tutum değişimi artar.
B) 1 dolar alanlar söyledikleri yalan için yeterli bir dış gerekçe bulamadıkları için bilişsel çelişkiyi tutumlarını değiştirerek azaltmıştır (yetersiz gerekçelendirme).
C) 20 dolar alanlar görevi daha iyi anlamıştır.
D) 1 dolar alanlar Hawthorne etkisi nedeniyle olumlu yanıt vermiştir.

9. Bir danışan, ellerinin mikrop kaptığına dair zihnine istemsizce gelen ve kaygı yaratan düşünceler yaşamakta, bu kaygıyı azaltmak için ellerini günde onlarca kez yıkamaktadır.
Bu tabloda "el yıkama" davranışı neyi ifade eder?

A) Obsesyon
B) Kompulsiyon
C) Sanrı
D) Fobi

10. DSM-5'e göre majör depresif epizot tanısı konulabilmesi için belirtilerin en az ne kadar süre, neredeyse her gün devam etmesi gerekir?

A) 3 gün
B) 1 hafta
C) 2 hafta
D) 6 ay

11. Bir danışan ellerinin mikroplu olduğu yönündeki istenmeyen ve kaygı verici düşüncelerden kurtulamadığını, bu kaygıyı azaltmak için günde onlarca kez ellerini yıkadığını ve bunun aşırı olduğunun farkında olduğunu anlatmaktadır.
Vakada "mikrop düşüncesi" ve "el yıkama" sırasıyla hangi kavramlara karşılık gelir?

A) Kompulsiyon – Obsesyon
B) Obsesyon – Kompulsiyon
C) Sanrı – Varsanı
D) Fobi – Panik atak

12. DSM-5'e göre travmatik bir olay sonrası ortaya çıkan belirtiler 3 gün ile 1 ay arasında sürüyorsa hangi tanı düşünülür?

A) Travma sonrası stres bozukluğu
B) Akut stres bozukluğu
C) Uyum bozukluğu
D) Yaygın anksiyete bozukluğu

13. Yaşlılık döneminde zihinsel işlevlerle ilgili olarak "akıcı zekâ" ve "kristalize zekâ" ayrımına göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Her iki zekâ türü de yaşla birlikte aynı hızda azalır.
B) Bilgi işleme hızı ve yeni problemlere uyum gibi akıcı zekâ yaşla azalma eğilimindeyken, birikmiş bilgi ve sözcük dağarcığı gibi kristalize zekâ yaşlılıkta korunabilir hatta artabilir.
C) Kristalize zekâ yaşla hızla azalırken akıcı zekâ artar.
D) Yaşlılıkta zihinsel işlevler hiç değişmez.

14. Yaşlı bir piyanistin konserlerinde daha az sayıda eser çalması, bu eserler üzerinde daha uzun süre çalışması ve hızlı bölümlerden önce temposunu bilinçli olarak yavaşlatarak hızlı bölümün daha hızlı algılanmasını sağlaması, Baltes'in hangi modeliyle açıklanır?

A) Seçme-optimizasyon-telafi (SOC) modeli
B) Kopma (disengagement) kuramı
C) Etkinlik kuramı
D) Sosyoduygusal seçicilik kuramı

15. Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramına göre "Yasa ne derse doğrudur; herkes kurallara uymazsa toplum düzeni bozulur" diye düşünen bir birey hangi düzeydedir?

A) Gelenek öncesi düzey – Ceza ve itaat yönelimi
B) Geleneksel düzey – Kanun ve düzen yönelimi
C) Gelenek sonrası düzey – Toplumsal sözleşme yönelimi
D) Gelenek sonrası düzey – Evrensel etik ilkeler yönelimi

16. Daniel Levinson'un yetişkin gelişim kuramıyla ilgili olarak, yaklaşık 40-45 yaşlarında bireyin yaşamını, hedeflerini ve başarılarını yeniden değerlendirdiği dönem hangi kavramla ifade edilir?

A) Orta yaş geçişi
B) Ergenlik bunalımı
C) Kimlik moratoryumu
D) Yalnız oyun dönemi

17. Jean Piaget'ye göre somut işlemler döneminde kazanılan ve bir dizi nesneyi uzunluk ya da büyüklük gibi bir özelliğe göre sıraya koyabilme becerisi hangisidir?

A) Sıralama (serileştirme)
B) Animizm
C) Nesne sürekliliği
D) Hipotez kurma

**18. Sınavda başarısız olan iki öğrenciden biri "Yeterince çalışmadım, bir dahaki sefere daha planlı çalışacağım", diğeri ise "Şansım yoktu, sorular da öğretmen de haksızdı" demiştir.
Julian Rotter'ın kuramına göre bu öğrencilerin kontrol odakları sırasıyla hangisidir?**

A) Dış – İç
B) İç – Dış
C) İç – İç
D) Dış – Dış

**19. Sınavdan düşük not alan iki öğrenciden biri "Yeterince çalışmadım" derken diğeri "Hoca zor sordu, şansım yoktu" demektedir.
Rotter'ın hangi kavramı bu iki öğrenci arasındaki farkı açıklar?**

A) Öz yeterlik
B) Denetim odağı
C) Öğrenilmiş çaresizlik
D) Bilişsel çelişki

20. Allport'un özellik kuramında, bir kişinin neredeyse tüm davranışlarına yön veren ve kişiyi tanımlayan baskın özelliğe ne ad verilir?

A) Merkezi özellik
B) Kardinal (ana) özellik
C) İkincil özellik
D) Ortak özellik

21. Beş Faktör Kişilik Modeline göre düzenli, planlı, disiplinli ve hedeflerine ulaşmak için kararlılıkla çalışan, sorumluluklarını aksatmayan bir bireyin yüksek puan alacağı boyut hangisidir?

A) Dışadönüklük
B) Uyumluluk
C) Sorumluluk (öz denetim, conscientiousness)
D) Nevrotiklik (duygusal dengesizlik)

22. İnsanın bilinçdışı süreçlerinin davranışı belirlediğini ileri süren, serbest çağrışım ve rüya analizi yöntemlerini geliştiren ve psikanalizin kurucusu kabul edilen kişi kimdir?

A) Carl Rogers
B) Sigmund Freud
C) B. F. Skinner
D) Wilhelm Wundt

23. Psikolojinin felsefeden ayrılarak bağımsız deneysel bir bilim olmasının başlangıcı kabul edilen olay hangisidir?

A) James'in "Psikolojinin İlkeleri" kitabını yayımlaması (1890)
B) Wundt'un Leipzig'de ilk psikoloji laboratuvarını kurması (1879)
C) Watson'ın davranışçılık bildirgesini yayımlaması (1913)
D) Freud'un "Rüyaların Yorumu" kitabını yayımlaması (1900)

24. Hareketsiz iki ışığın art arda yakılıp söndürülmesiyle hareket algılanması (phi fenomeni) üzerine yaptığı çalışmalarla Gestalt psikolojisini başlatan kişi kimdir?

A) Wolfgang Köhler
B) Max Wertheimer
C) Kurt Koffka
D) Kurt Lewin

25. 1950'li ve 60'lı yıllarda davranışçılık ve psikanalize karşı "üçüncü güç" olarak ortaya çıkan, insanın özgür iradesini, kendini gerçekleştirme potansiyelini ve öznel deneyimini vurgulayan yaklaşım ve önde gelen temsilcileri hangisidir?

A) Hümanist psikoloji – Abraham Maslow ve Carl Rogers
B) Yapısalcılık – Wundt ve Titchener
C) Gestalt – Wertheimer ve Köhler
D) İşlevselcilik – James ve Dewey

26. Obsesif-kompulsif bozukluğun tedavisinde etkinliği en iyi kanıtlanmış davranışçı/bilişsel davranışçı teknik hangisidir?

A) Serbest çağrışım
B) Maruz bırakma ve tepki önleme
C) Boş sandalye
D) Rüya analizi

27. Danışanın, karşısındaki boş bir sandalyede önemli bir kişinin oturduğunu düşünerek onunla konuşmasını ve rolleri değiştirmesini içeren "boş sandalye" tekniği ve "şimdi ve burada" ilkesi hangi terapi yaklaşımıyla özdeşleşmiştir?

A) Psikanalitik terapi
B) Gestalt terapi – Fritz Perls
C) Bilişsel terapi – Aaron Beck
D) Logoterapi – Viktor Frankl

28. Viktor Frankl'ın logoterapisinde, danışanın korktuğu şeyi bilerek ve abartılı biçimde istemesinin teşvik edilerek beklenti kaygısının kırılmasını amaçlayan teknik hangisidir?

A) Sistematik duyarsızlaştırma
B) Paradoksal niyet
C) Serbest çağrışım
D) Bilişsel yeniden yapılandırma

29. Psikanalitik terapide bir danışan, terapistine karşı çocukluğunda babasına duyduğu öfke ve sevgi karışımı duyguları yaşamaya ve terapisti babası gibi algılamaya başlamıştır.
Bu durum hangi kavramla ifade edilir?

A) Karşı aktarım
B) Aktarım
C) Direnç
D) Yüceltme

30. Aile terapisinde "tanımlanmış hasta" kavramıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Ailenin tek sorunlu üyesi gerçekten yalnızca odur ve diğer üyelerin değerlendirilmesine gerek yoktur.
B) Aile tarafından "sorunlu" olarak getirilen üyenin belirtileri çoğu zaman ailenin bütünündeki işlevsiz ilişki örüntülerinin bir ifadesidir; bu nedenle tüm aile sistemi ele alınır.
C) Tanımlanmış hasta her zaman ailenin en yaşlı üyesidir.
D) Tanımlanmış hasta kavramı yalnızca bireysel terapide kullanılır.

31. DSM-5'te madde dışı bir davranışsal bağımlılık olarak "Madde ile ilişkili ve bağımlılık bozuklukları" başlığı altında resmî tanı ölçütleri verilen bozukluk hangisidir?

A) İnternet oyun oynama bozukluğu
B) Kumar oynama bozukluğu
C) Alışveriş bağımlılığı
D) Sosyal medya bağımlılığı

32. Bağımlılığın nörobiyolojisiyle ilgili olarak bağımlılık yapan maddelerin büyük çoğunluğunun etkisini ortak olarak gösterdiği beyin sistemi ve nörotransmitter hangisidir?

A) Mezolimbik ödül yolu – Dopamin
B) Beyincik – Asetilkolin
C) Omurilik – Glisin
D) Hipofiz – Büyüme hormonu

33. Miller ve Rollnick tarafından geliştirilen, danışanın değişime ilişkin kararsızlığını (ambivalans) keşfederek içsel motivasyonunu güçlendirmeyi amaçlayan, yüzleştirici olmayan danışmanlık yaklaşımı hangisidir?

A) Motivasyonel görüşme
B) On İki Adım programı
C) Kriz müdahalesi
D) Akılcı duygusal terapi

34. Uzun süreli ve yoğun alkol kullanımı olan bir hastada bilinç bulanıklığı, göz hareketlerinde bozukluk ve yürüme dengesizliği (ataksi) gelişmiş; tedavi edilmediğinde ise ağır yakın bellek bozukluğu ve konfabulasyonla (boşlukları uydurma anılarla doldurma) seyreden kalıcı bir tablo ortaya çıkmıştır.
Bu tablonun temel nedeni hangisidir?

A) B12 vitamini fazlalığı
B) Tiamin (B1 vitamini) eksikliği – Wernicke-Korsakoff sendromu
C) Demir fazlalığı
D) D vitamini eksikliği

35. Bir deneyde katılımcılardan bir gruba sözcüklerin harf yapısına ("Büyük harfle mi yazılmış?"), diğer gruba ise sözcüklerin anlamına ("Bu sözcük cümlede anlamlı olur mu?") ilişkin sorular sorulmuştur. Sonradan yapılan bellek testinde anlam sorularına yanıt veren grup sözcükleri daha iyi hatırlamıştır. Bu bulgu hangi yaklaşımla açıklanır?

A) Atkinson-Shiffrin'in çok depolu bellek modeli
B) Craik ve Lockhart'ın işlemleme düzeyleri yaklaşımı
C) Bozulma (iz silinmesi) kuramı
D) Sönme

36. Bir kişinin, bir bilgiyi ilk öğrendiği ortama (ör. aynı sınıf, aynı ruh hâli) benzer koşullarda daha iyi hatırlaması hangi ilkeyle açıklanır?

A) Kodlama özgüllüğü (bağlama bağlı bellek)
B) Geriye ket vurma
C) Öbekleme
D) Çerçeveleme etkisi

**37. Bir ameliyat hakkında hastaların bir grubuna "Bu ameliyatta hastaların %90'ı hayatta kalmaktadır", diğer grubuna "Bu ameliyatta hastaların %10'u ölmektedir" denmiştir. Aynı bilgiyi içermesine rağmen birinci gruptaki hastaların ameliyatı kabul etme oranı daha yüksek olmuştur.
Bu durum hangi kavramla açıklanır?**

A) Çerçeveleme etkisi
B) Kullanılabilirlik buluşsalı
C) Geriye ket vurma
D) Bilişsel çelişki

38. George Miller'ın klasik çalışmasına göre kısa süreli belleğin kapasitesi yaklaşık kaç birimdir ve bu kapasite hangi stratejiyle artırılabilir?

A) 3 ± 1 birim – tekrar
B) 7 ± 2 birim – öbekleme (gruplama)
C) 12 ± 2 birim – kodlama
D) Sınırsız – dikkat

39. Vygotsky'ye göre çocuğun tek başına yapabildikleri ile bir yetişkin veya daha yetkin bir akranın rehberliğinde yapabildikleri arasındaki fark hangi kavramla ifade edilir?

A) İskele kurma
B) Yakınsal (yakın) gelişim alanı
C) Özümleme
D) Benmerkezci konuşma

40. Bebeklik döneminde 8-12. aylar civarında ortaya çıkan ve tanımadığı kişilerle karşılaşınca bebeğin huzursuzlanması, ağlaması ve bakım verene yönelmesi hangi kavramla ifade edilir?

A) Yabancı kaygısı
B) Nesne sürekliliği
C) Ayrılık kaygısı bozukluğu
D) Animizm

41. Piaget'nin "üç dağ deneyi"nde çocuğun, maketin karşı tarafında oturan bebeğin dağları nasıl gördüğünü kendi gördüğü şekilde tarif etmesi hangi dönemin hangi özelliğini gösterir?

A) Duyusal-motor dönem – Nesne sürekliliği eksikliği
B) İşlem öncesi dönem – Benmerkezcilik
C) Somut işlemler dönemi – Korunum
D) Soyut işlemler dönemi – Varsayımsal düşünme

42. Inhelder ve Piaget'nin "sarkaç problemi"nde bir ergen, sarkacın salınım hızını etkileyen etkeni bulmak için ip uzunluğu, ağırlık ve bırakılma yüksekliği değişkenlerinden her seferinde yalnızca birini değiştirip diğerlerini sabit tutarak sistematik biçimde deneme yapmaktadır.
Bu düşünme biçimi hangi döneme özgüdür?

A) Duyusal-motor dönem
B) İşlem öncesi dönem
C) Somut işlemler dönemi
D) Soyut işlemler dönemi – Varsayımsal-tümdengelimsel düşünme

43. İş yerinde amirinden azar işiten ancak ona karşılık veremeyen bir kişi, eve gelince çocuğuna nedensiz yere bağırmaktadır.
Bu davranış hangi savunma mekanizmasıyla açıklanır?

A) Yansıtma
B) Yer değiştirme
C) Yüceltme
D) Karşıt tepki oluşturma

44. Carl Rogers'a göre çocukluğunda ebeveynlerinden yalnızca başarılı olduğunda sevgi gören bir bireyde, kendi deneyimleri ile benlik kavramı arasında uyumsuzluk gelişmesinin temel nedeni hangisidir?

A) Koşulsuz olumlu kabul
B) Değer koşulları (koşullu kabul)
C) Kolektif bilinçdışı
D) Aşağılık duygusu

45. Erich Fromm'a göre modern insanın özgürlüğün getirdiği yalnızlık ve kaygıdan kaçmak için başvurduğu mekanizmalar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Otoriteryanizm
B) Yıkıcılık
C) Otomaton uyumculuk (sürüye uyma)
D) Kendini gerçekleştirme

46. Bireylerin dünyayı "bilim insanı gibi" yorumlamak ve olayları öngörmek için kullandıkları iki kutuplu zihinsel kategorilere (ör. "dost-düşman", "güvenilir-güvenilmez") "kişisel yapılar" adını veren kuramcı kimdir?

A) George Kelly
B) Gordon Allport
C) Hans Eysenck
D) Raymond Cattell

47. Aynı katılımcıların tüm deney koşullarına girdiği (denekler içi) desenlerde, koşulların sunulma sırasının sonuçları etkilemesini önlemek için koşulların farklı katılımcılara farklı sıralarla sunulmasına ne ad verilir?

A) Yansızlaştırma (random atama)
B) Karşı dengeleme
C) Eşleştirme
D) Sabit tutma

48. Bir okuma programının etkisini araştıran bir çalışmada, ön testte çok düşük puan alan çocukların program uygulanmasa bile son testte daha yüksek puan almaları beklenir.
İç geçerliği tehdit eden bu durum hangisidir?

A) Olgunlaşma
B) Ortalamaya (istatistiksel) gerileme
C) Tarih (dış olaylar)
D) Denek kaybı

49. Bir fabrikada aydınlatma düzeyi artırıldığında da azaltıldığında da işçilerin verimliliğinin artması, verimlilikteki değişimin işçilerin gözlendiklerini ve ilgi gördüklerini bilmelerinden kaynaklandığı şeklinde açıklanmıştır.
Bu olgu hangi kavramla ifade edilir?

A) Plasebo etkisi
B) Hawthorne etkisi
C) Rosenthal (Pygmalion) etkisi
D) Ortalamaya gerileme

50. Aynı katılımcıların tüm deney koşullarına katıldığı denekler içi (tekrarlı ölçümler) desenin, denekler arası desene göre temel avantajı ve dezavantajı sırasıyla hangisidir?

A) Daha çok katılımcı gerektirmesi – Bireysel farklılıkları artırması
B) Bireysel farklılıklardan kaynaklanan hata varyansını azaltması ve daha az katılımcı gerektirmesi – Sıra (taşınma, pratik, yorgunluk) etkilerine açık olması
C) Sıra etkilerini tamamen ortadan kaldırması – Pahalı olması
D) Seçkisiz atamayı gerektirmesi – Geçerliğinin düşük olması

MemurOdak

Cevap anahtarı ve açıklamalar üyelere özel — üyelik ücretsiz

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevde yükselme ve unvan değişikliği hazırlığı

Bu PDF'in tam hâli; cevap anahtarı ve madde madde açıklamalarıyla birlikte Memur Odak üyelerine ücretsizdir. Üye ol ya da giriş yap; tam PDF otomatik iner.

Ücretsiz üye ol, tam PDF'i indir →

Üyelere ücretsiz:

- 5.600+ özgün soru, madde açıklamalı çözümler
- Unvanına göre 50 soruluk deneme (şef, şube müdürü, VHKİ, memur...)
- Her Cuma 20.00 Türkiye geneli deneme ve sıralama
- Yanlışlarım listesi ve aralıklı tekrar
- Konu özetleri ve tüm PDF'lerin tam hâli

memurodak.tr